

Eteläpohjalainen varhaiskasvatuksen digisuunnitelma

1.8.2022

Johdanto

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa, oppimisessa ja työelämässä. Kyse on perustaidosta, joka edistää kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tehtävänä on varmistaa, että jokainen oppija saa tulevaisuuttaan varten riittävät digitaaliset taidot. Varhaiskasvatuksessa digitaidoille luodaan pohja leikin ja tutkimisen kautta. Tämä haastaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä kehittämään osaamistaan ja syventymään monilukutaidon ja digitaalisen osaamisen taitojen äärelle. Varhaiskasvattajan positiivinen asenne ja malli on tärkeässä roolissa.

Eteläpohjalaisen varhaiskasvatuksen digisuunnitelman lähtökohtana on ollut luoda mahdollisimman lähelle arkea ulottuva työväline kasvattajille ja varhaiskasvatuksen järjestäjille ja tukea näin alueellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Digisuunnitelma pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelmien perusteisiin ja tuo esiin keskeisiä käsitteitä ja toimintaa ohjaavia periaatteita. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2022 digitaalinen osaaminen on lisätty yhdeksi uudeksi laaja-alaisen osaamisen kokonaisuudeksi.

Eteläpohjalainen varhaiskasvatuksen digisuunnitelma on laadittu osana Etevä-verkoston toimintaa.

Iloisia ja oivaltavia hetkiä digin parissa!

Seinäjoella 8.4.2022

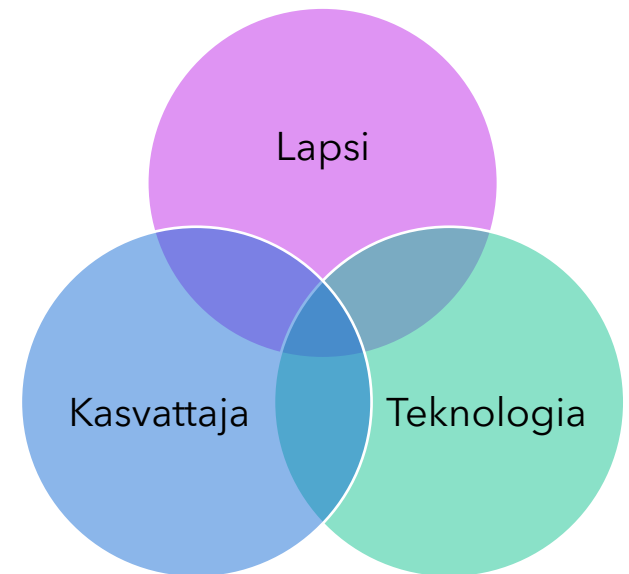
Jenni Latvala, Lapua

Janika Mäkelä, Alajärvi

Anne Mäki, Ilmajoki

Noora Välikoski, Seinäjoki

Heli Kaunisto, Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys

Kohti digitaalista osaamista...

- Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan digitaalisuuden roolia arkielämässä. Digitaalisia välineitä, sovelluksia ja ympäristöjä hyödynnetään dokumentoinnissa, leikeissä, vuorovaikutuksessa, peleissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa.
- Mahdollisuudet harjoitella, kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa käyttäen apuna digitaalisia välineitä edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja sekä monilukutaitoa.
- Henkilöstö ohjaa lapsia digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön. Lasten kanssa pohditaan lasten omaan elämään liittyviä mediasisältöjä ja todenmukaisuutta sekä digitaalisuuden roolia arkielämässä.

... ja monilukutaitoa

- Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Se liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin.
- Monilukutaito sisältää peruslukutaidon lisäksi kuvien, numeroiden ja median lukutaidot.
- Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan viestejä erilaisissa ympäristöissä.
- Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia, rikasta oppimisympäristöä sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluita.

Digi varhaiskasvatuksessa

Digitaalisia laitteita, sovelluksia ja mediaa käytetään apuna jonkin toisen asian oppimiseen.

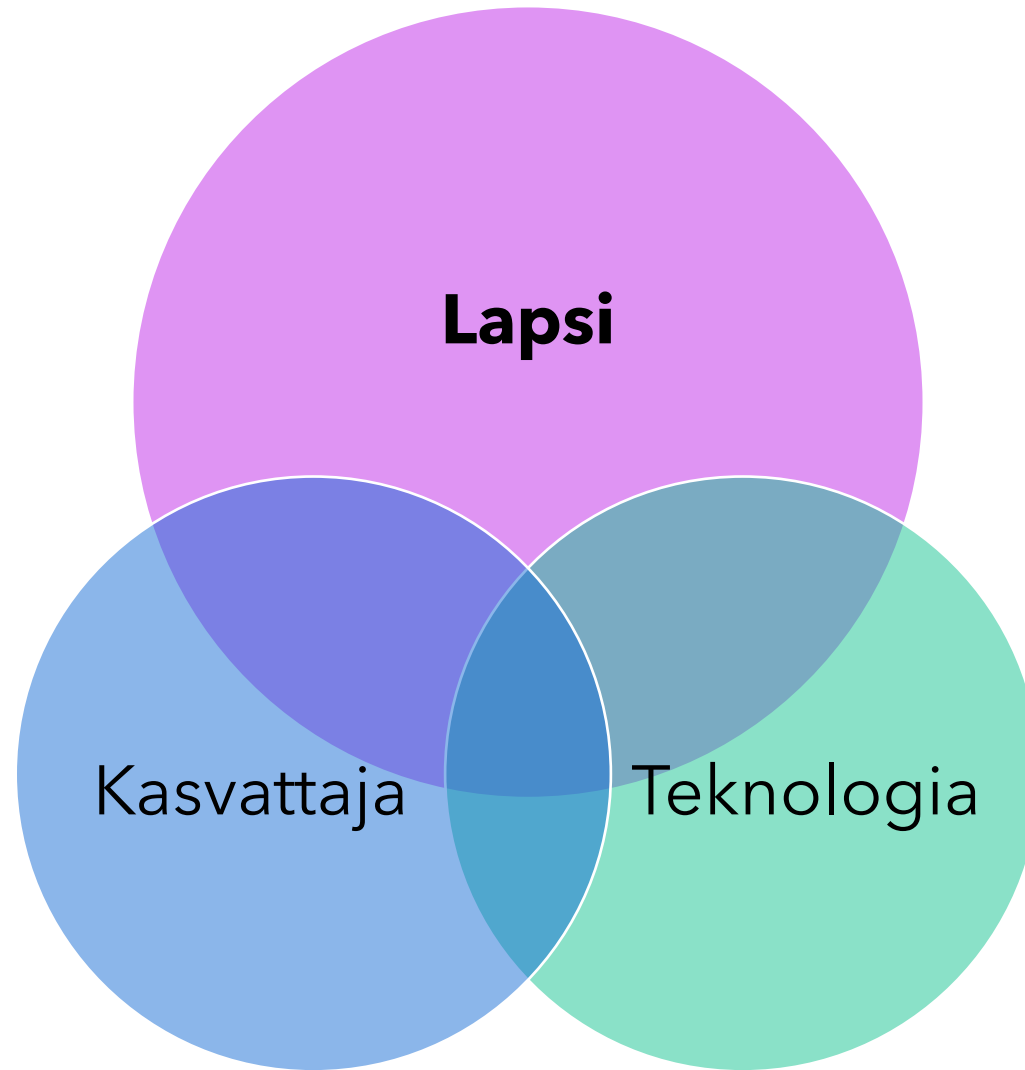
Pelataan tabletilla peliä, joka opettaa muotoja.

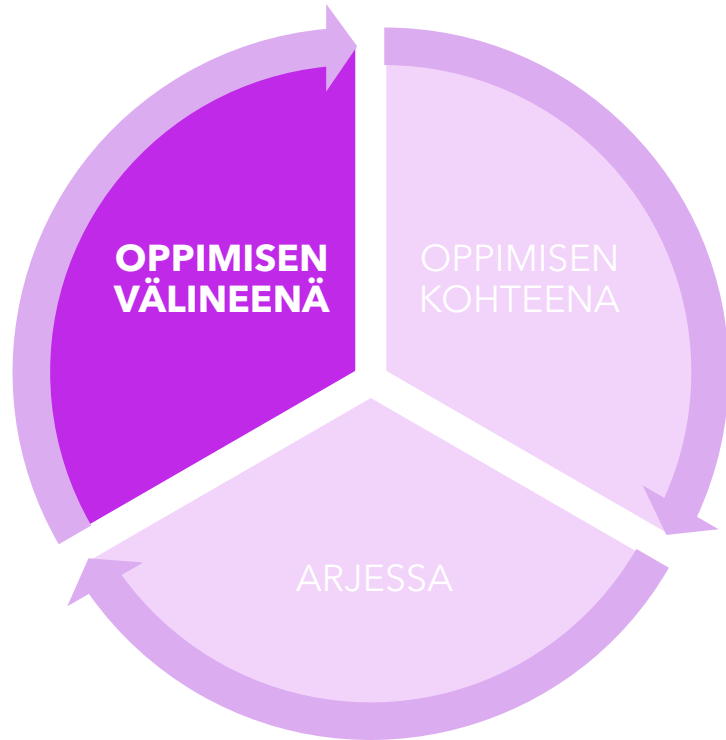
Opetellaan käyttämään ja ymmärtämään digitaalisia laitteita, sovelluksia ja mediaa.

Tutkitaan, miten jokin laite toimii tai miten kuvaa voi muokata.

Digitaalisuus on osa niin aikuisten kuin lasten arkea. Sitä tehdään näkyväksi ja ihmetellään yhdessä.

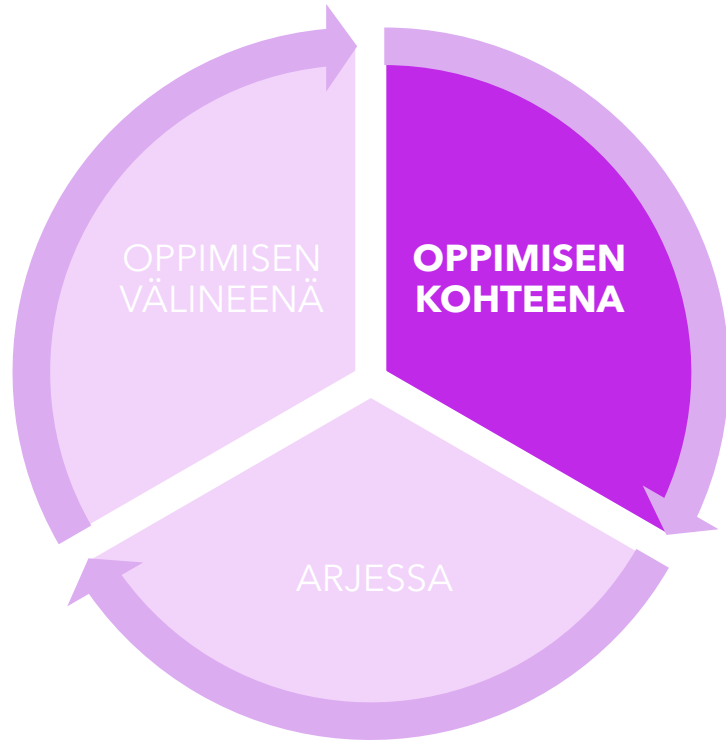

Oppimisen välineenä

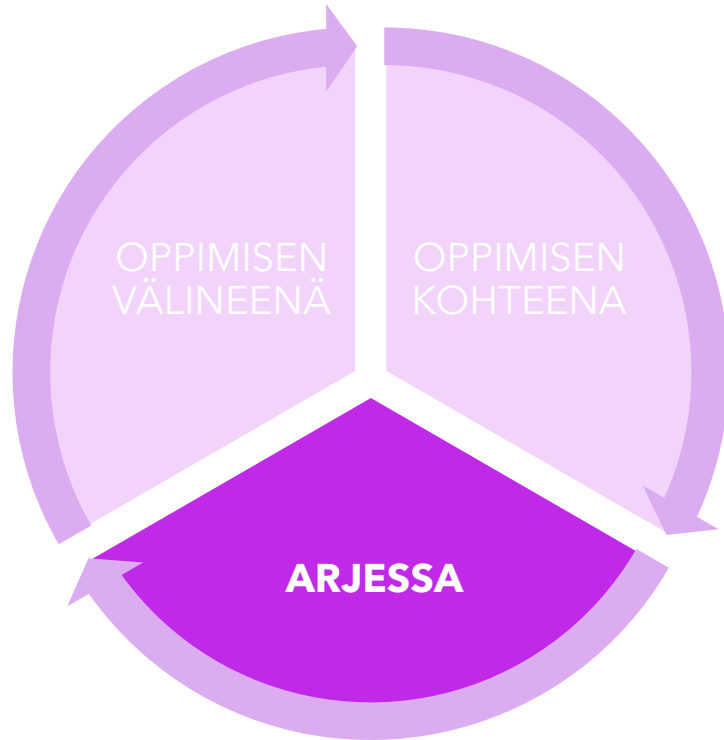
- ✓ Pelataan numero-, kirjain- ja muotopelejä
 - ✓ Kuunnellaan äänikirjoja
 - ✓ Lauletaan, leikitään ja liikutaan musiikin tahdissa
 - ✓ Etsitään tietoa kiinnostavista asioista
 - ✓ Tutustutaan eläimiin ja luonnonilmiöihin videoiden avulla
 - ✓ Mitä muuta?
-
-

Oppimisen kohteena

- ✓ Nimetään laitteita ja tutkitaan niiden toimintaa (käynnistetään, sammutetaan, ladataan, säädetään äänenvoimakkuutta...)
- ✓ Tutustutaan sovelluksiin
- ✓ Tallennetaan ja muokataan kuvaa, ääntä ja videokuvaa
- ✓ Kirjoitetaan viestejä tai soitetaan leikeissä
- ✓ Tutkitaan ja tunnistetaan emoji-ilmeitä
- ✓ Opetellaan käyttämään välineitä turvallisesti ja vastuullisesti
- ✓ Mitä muuta?

Arjessa

- ✓ Tutustutaan lastenohjelmien ja satujen hahmoihin
- ✓ Havainnoidaan ja ihmetellään digiä arjessa (esim. yhteydenpito huoltajiin, säätiedotukset)
- ✓ Pohditaan, mitä hyötyä ja apua teknologiasta on ihmisille
- ✓ Harjoitellaan digivälineiden ja mediasisältöjen parissa vietetyn ajan säännötelyä kasvattajan avustuksella

0-3-VUOTIAS

- tutustuu ikätasolleen sopiviin mediasisältöihin kuvien, videoiden, äänien ja pelien kautta yhdessä kasvattajan kanssa
- tutkii ja kokeilee erilaisia digivälineitä ja nimeää niitä
- harjoittelee leikkien kautta monilukutaitoa kehittäviä ajattelun taitoja, säännönmukaisuutta ja toistuvia asioita

3-4-VUOTIAS

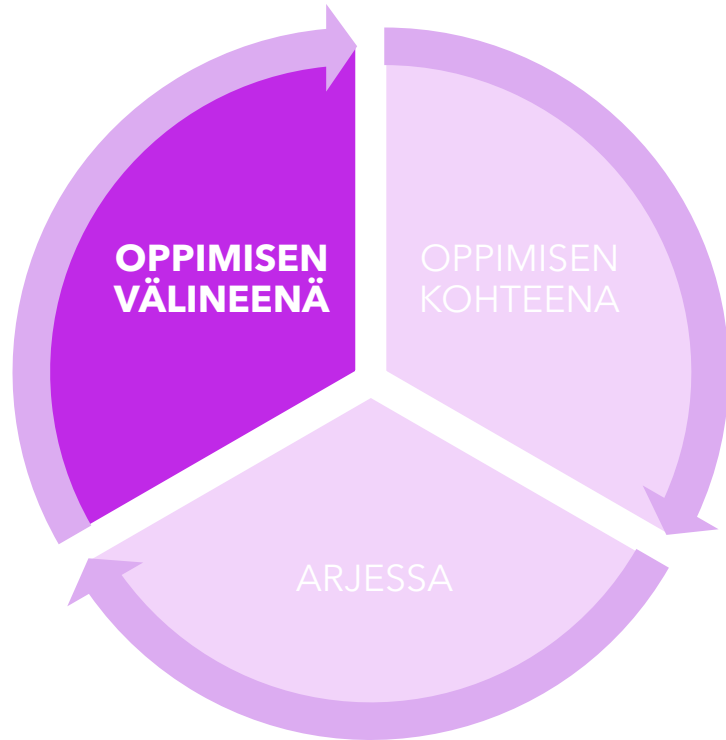
- pelaa ikätasolleen sopivia digitaalisia pelejä
 - tutustuu erilaisiin mediasisältöihin ja oppii tunnistamaan niiden eroja
- tutustuu ympäristöönsä laitteita apuvälineenä käyttäen
 - keskustelee itseään kiinnostavista mediasisällöistä
- miettii yhdessä muiden kanssa ratkaisuja arjen tilanteisiin ja harjoittelee ongelmanratkaisutaitoja esimerkiksi pukemistilanteissa

5-6-VUOTIAS

- pelaa ikätasolleen sopivia digitaalisia pelejä
- tuottaa itse digivälineiden avulla erilaisia mediasisältöjä (esimerkiksi ottaa kuvia ja videoita)
- harjoittelee vastuullisuutta digitaalisissa ympäristöissä ja tietää, mitä tekijänoikeudet ovat ja jokaisen oikeuden kieltäytyä esimerkiksi kuvattavana olemisesta
- pohtii mediasisältöjen todenmukaisuutta ja harjoittelee lähdekriittisyyttä (onko kaikki totta mitä esimerkiksi lastenohjelmissa tapahtuu)
- harjoittelee tiedonhakua digivälineiden avulla kasvattajan kanssa
- harjoittelee ongelmanratkaisutaitoja pelien, leikkien ja tehtävien kautta

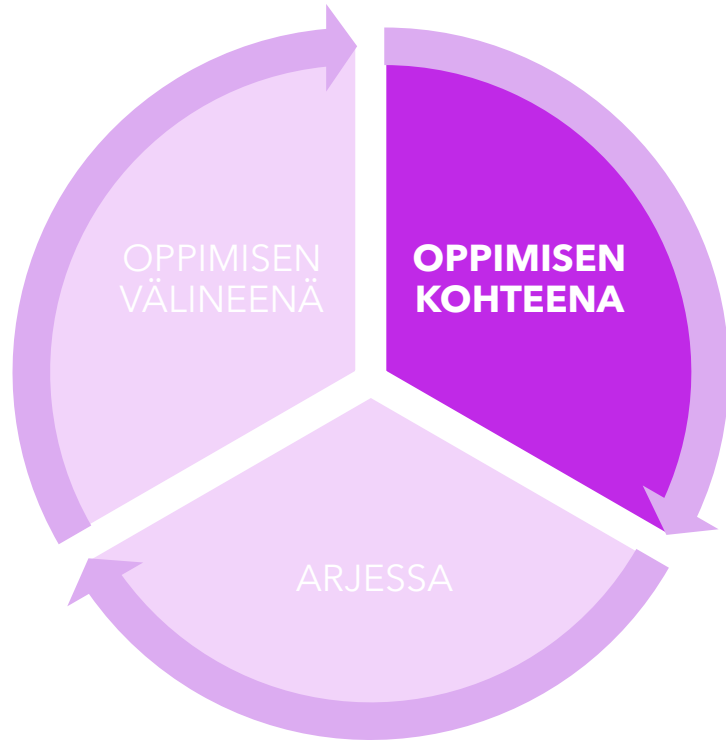

Oppimisen välineenä

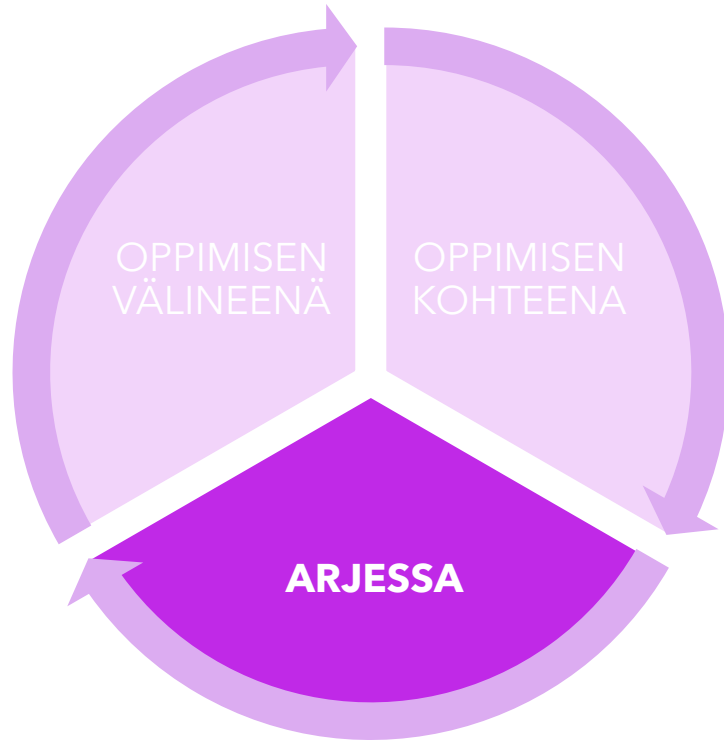
- ✓ Tutustu säännöllisesti johonkin uuteen peliin tai sovellukseen
 - ✓ Etsi ja tulosta materiaaleja ja kuvia
 - ✓ Tue vuorovaikutusta kuvilla ja emojeilla
 - ✓ Nauhoita sadutusta
 - ✓ Suunnittele, miten rikastat leikkiä ja oppimista digivälinein
 - ✓ Mitä muuta?
-
-

Oppimisen kohteena

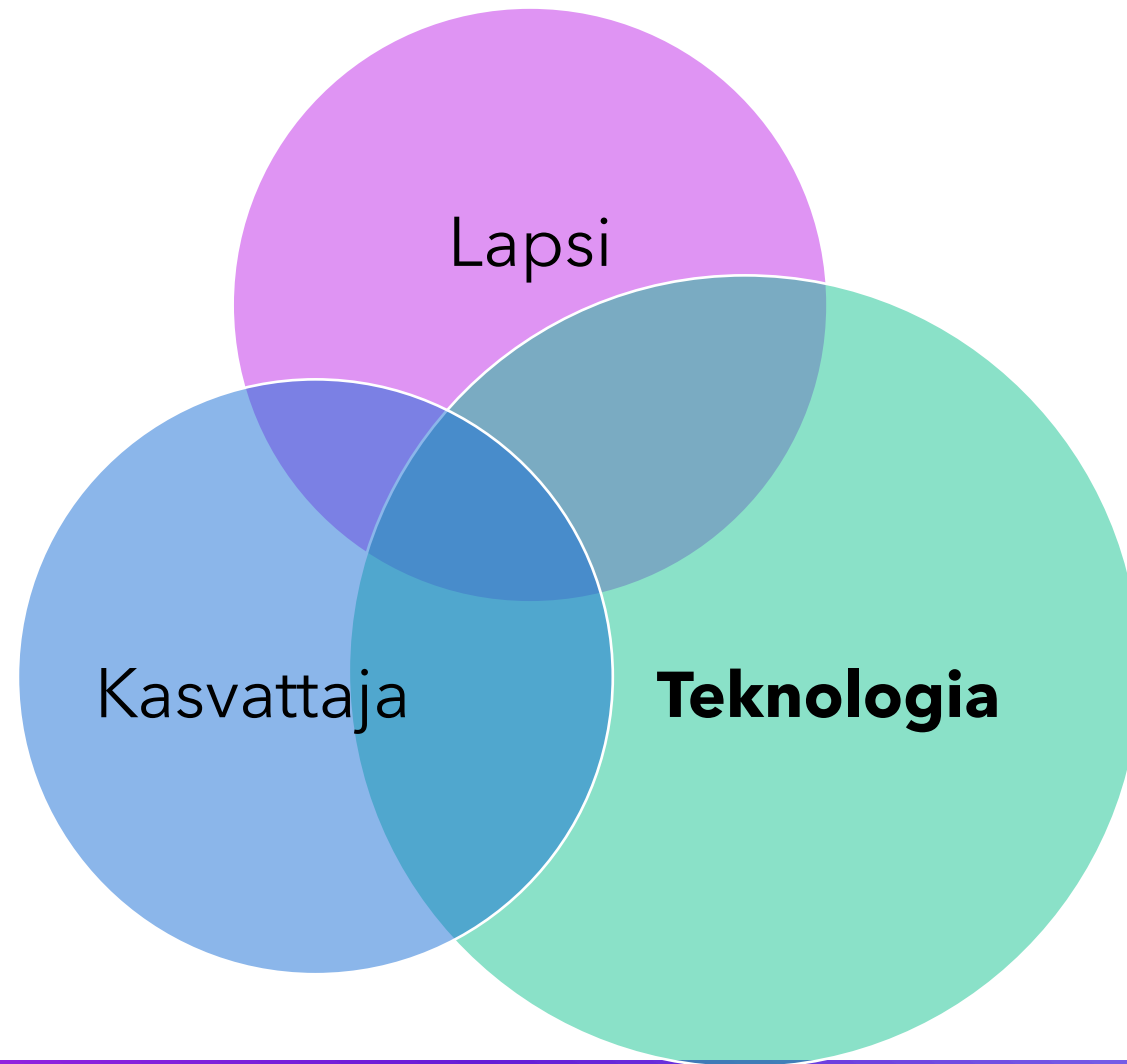

- ✓ Opettele ja ihmettele asioita yhdessä lasten kanssa
- ✓ Tutki vanhoja laitteita yhdessä lasten kanssa. Millainen oli lankapuhelin?
- ✓ Pidä laitteet saatavilla
- ✓ Tutustuta lapset ohjelmoinnin ideaan (esim. liikutaan tietyn kaavan mukaan)
- ✓ Keskustele lasten kanssa siitä, miten digitaalisuus on muuttanut arkea
- ✓ Tutustu laitteisiin ja sovelluksiin yhdessä kollegojen kanssa. Pyydä apua.

Arjessa

- ✓ Ole rohkea ja utelias!
- ✓ Ihmettele digimaailmaa yhdessä lasten kanssa
- ✓ Sanoita digin käyttöä arjessa (yhteydenpito, tiedonhaku, dokumentointi, liikkumaan innostavat sykemittarit...)
- ✓ Auta lasta säätelemään digin parissa vietettyä aikaa
- ✓ Ole saatavilla ja opastamassa, kun lapset pohtivat digimaailman asioita (esim. ikärajat, häirintä ja kiusaaminen)
- ✓ Muista tietosuoja ja salassapito! Ks. dia Turvallisuus ennen kaikkea

Lapsi

Kasvattaja

Teknologia

Tavoitteet saavutetaan, kun...

- ❑ Varhaiskasvatuksessa on vähintään yksi älylaite viittä lasta kohden.
- ❑ Jokaisessa ryhmässä on lisäksi käytettävissä tietokone ja älypuhelin.
- ❑ Kasvattajat saavat koulutusta laitteiden ja sovellusten käyttöön.
- ❑ Verkkoyhteydet toimivat.
- ❑ Ongelmatilanteissa on saatavilla teknistä tukea.
- ❑ Laitteet ovat ahkerassa käytössä.
- ❑ Kasvattajia rohkaistaan oppimaan yhdessä lasten kanssa.
- ❑ Kasvattajien toiveet huomioidaan hankinnoissa.

Turvallisuus ennen kaikkea

- Lapsella on oikeus suojata kehoa ja yksityisyyttä. Pyydä lupa kuvaamiseen sekä lapselta että huoltajalta!
- Tarkista sovellusten ikäraajat, pedagoginen soveltuvuus ja mahdollinen maksullisuus.
- Tue ja rohkaise lasta. Opasta turvautumaan aikuiseen, jos vastaan tulee jotain pelottavaa tai hämmentävää.
- Keskustele huoltajien kanssa, millaiset sisällöt ovat sopivia. Ikäraajat suojaavat lasta!
- Selvitä, mitä tulee huomioida tekijänoikeuksien suhteen. Lapsella on tekijänoikeus askarteluihinsa - kuvia niistäkään ei saa jakaa ilman lapsen lupaa.
- Sovi muiden kasvattajien kanssa, mitä lapsi voi tehdä itsenäisesti/vain yhdessä aikuisen kanssa.

Hyvät ideat hukassa?

Pedagogisia sovelluksia varhaiskasvatukseen. Pieni opas iPadeille

- https://www.laihia.fi/files/5688/opas_kirjaversio.pdf

100 oivallusta mediareppuun

- <https://oivalluksiaeskarista.files.wordpress.com/2017/12/100-oivallusta-mediareppuun.pdf>

Varhaiskasvatuksen pedagogiset digivinkit

- <https://blog.edu.turku.fi/vakadigi/linkit-ohjeet/>

Polkuja medialukutaitoon. Opas varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen

- https://www.mediataitokoulu.fi/polkuja_varhaiskasvatus.pdf

Paikalliset lisäykset:

- Mitä sovelluksia kunnassa on käytössä?
- Miten henkilöstön digiosaamista kehitetään?
- ...

Mitä digitaalinen osaaminen tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?

- Varhaiskasvatuksen tavoitteena on varmistaa, että jokainen oppija saa tulevaisuuttaan varten riittävät digitaaliset taidot. Kyse on perustaidoista, joita tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa, oppimisessa ja työelämässä.
- Digitaaliset taidot ovat erottamaton osa ajattelun ja oppimisen taitoja.
- Varhaiskasvatuksessa digitaidoille luodaan pohja leikin ja tutkimisen kautta. Digitaalisia välineitä ja sovelluksia hyödynnetään leikeissä, vuorovaikutuksessa, peleissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa.
- Henkilöstö ohjaa lapsia digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.